KISALTMALAR • 11

ÖNSÖZ • 13

GİRİŞ

İSTANBUL'UN İÇME SUYU İHTİYACI VE GELENEKSEL TEMİN YOLLARI • 1

BİRİNCİ BÖLÜM

DERSAADET SU ŞİRKETİ'NİN KURULMASI VE PROJELERİ • 27

I. TERNO BEY'İN SU İMTİYAZI ALMASI VE DERSAADET SU ŞİRKETİ'NİN KURULMASI • 28

1. Terno Bey'e İmtiyaz Fermanı Verilmesi ve Terkos Gölü Suyunun İncelenmesi • 28

2. Terno Bey'le İmtiyaz Antlaşması İmzalanması • 32

3. Terno Bey'in İmtiyaz Fermanının Yenilenmesi ve Dersaadet Su Şirketi'nin Kurulması • 35

II. DERSAADET SU ŞİRKETİ'NİN SU TESİSLERİ İÇİN İNŞAAT ÇALIŞMALARI • 39

1. Terkos-Karaburun Tramvay Hattı, Taş İskele ve Kömür Yatağı İnşası • 39

2. Terkos Gölü Boğazının (Kanal) Kapatılması ve Arazileri Su Basması • 43

3. Dersaadet Su Şirketi İdaresi'nde Bulunan Su Yolları Boyunca Telefon Hattı Tesisi • 48

III. SURİÇİ İSTANBUL'UNA SU GETİRME PROJESİ • 48
1. İmtiyazın Genişletilmesi veya İmtiyaz Mukavelenmesine Zeyl • 48
2. Terkos Gölü Balık Avlama İltizamına (İlzam) Dair Anlaşma • 56
3. Karamandere ile Kuşkaya Su Havzası Etüt Çalışmaları • 57

IV. PARALI TERKOS SUYUNUN ŞEHRE VE EVLERE VERİLMESİ • 69
1. Terkos Suyunun Evlere Dağıtılması • 69
2. Abonelik Sözleşmeleri • 74
3. Su Faturaları • 77

V. DERSAADET SU ŞİRKETİ'NİN YAPTIĞI DİĞER BAZI PROJELER • 81
1. İstanbul'da Yangın ve Su veya Yangın Muslukları • 81
2. Dersaadet Su Şirketi'nin Caddeleri Sulaması • 87
3. Dolmabahçe Sarayı ile Babıali Su Tesislerinin Yenilenmesi • 95

İKİNCİ BÖLÜM
DERSAADET SU ŞİRKETİ İLE HÜKÜMET VE HALK ARASINDAKİ İHTİLAFLAR • 103

I. ŞİRKETİN TAAHHÜTLERİ, PERSONELİN TÂBİYETİ VE ÜCRETSİZ SUYUN MİKTARI İHTİLAFI • 103
1. Dersaadet Su Şirketi'nin Taahhütleri • 103
2. Askerî Mekânlara Ücretsiz Verilecek Suyun Miktarı Meselesi • 105
3. Su Şirketi Personelinin Tâbiyeti, Kıyafeti ve Yazışmalarda Kullanacağı Dil Meselesi • 110

II. SU ŞİRKETİYLE İSTİMLÂK, ARAZİ VE GÜMRÜK İHTİLAFLARI • 112
1. İstimlâk Meselesi • 112
2. Su Şirketinin Bir Vakıfla Terkos'taki Arazi Meselesi • 117
3. Su Şirketinin Vergiden ve Gümrükten Muafiyeti • 118

III. SU ŞİRKETİYLE İLGİLİ BAZI MALÎ İHTİLAFLAR • 122
1. Dersaadet Su Şirketi'nin Toplam Gelirinden Şehremaneti'nin %2,5 Pay Hakkı • 122

2. Belirlenen Su Ücretinde Osmanlı Lirası ve Mecidiyenin Kur Farkı • 123
3. Şehremaneti'nin Şirkete Borcu, Osmanlı Bankası'ndan İstikrazı ve Malî Durumu • 125

IV. TERKOS SUYUNUN TEMİZLİĞİ, GÜVENLİĞİ VE İMTİYAZ SAHASI • 129

1. İstanbul'da Kolera Salgını, Kırkçeşme ve Terkos Suyunun Temizliği • 129
2. Su Şirketinin Darülaceze'ye ve İmtiyaz Alanı Dışındaki Bazı Yerlere Su Vermesi • 139
3. Ermeni ve Bulgar Komitecilerinin İstanbul Sularını Zehirleme Planları ve Alınan Tedbirler • 143

V. SU ŞİRKETİ'NE ALTERNATİF BAZI SU PROJELERİ • 147

1. Geleneksel Su Dağıtım Sisteminin Islahına Dair Projeler • 147
2. Sarıyer Su Havzası, İhsaniye Deresi Bendi ve Kâğıthane Ayazma Suyu Projesi • 153
3. Kâğıthane Hamidiye Suları ve Su Şirketiyle İhtilaf • 160

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI VE SONRASINDA DERSAADET SU ŞİRKETİ • 169

I. DÜNYA SAVAŞI VE İŞGAL YILLARINDA İSTANBUL'DA SULAR VE ZAMLAR • 170

1. Birinci Dünya Savaşı Yıllarında İstanbul Sularının Kapasitesi ve Dağıtımı • 170
2. Su Şirketinin Zarar Etmesi ve Su Ücretlerine % 400 Zam Yapılması • 179
3. Suya Yapılan Keyfî Zamlara Kamuoyu Tepkisi • 187

II. ŞİRKETİN YENİ PROJELERİ VE ANKARA HÜKÜMETİYLE ANTLAŞMASI • 194

1. Kâğıthane Filtre Havuzları ve Feriköy Su Haznesi Projeleri • 194
2. Terkos'a Kömür Nakli ve Dekovil Hattı • 196
3. Hükümet ile Şirket Arasında Yapılan Ankara Antlaşması • 201

III. YENİ DEVLETİN DOĞUŞU SÜRECİNDE SU ŞİRKETİNİN PERSONELİ • 203

1. Yeni Hükümetin Millî Hassasiyetlerini Tahrik Çabaları • 203

2. Hükümetin Millî Hassasiyeti Olan Şikâyet Konularını Teftişi • 206

3. Resmî Yazışmalarda Kullanılacak Dil ve Personelin Tâbiyeti Meselesi • 210

IV. DERSAADET SU ŞİRKETİ'NİN KAMULAŞTIRILMASI • 214

1. Dersaadet Su Şirketi'nin Aksayan Su Hizmetleri ve Kamuoyu Tepkisi • 214

2. İstanbul Türk Anonim Su Şirketi'nin Kamulaştırılması • 217

3. İstanbul Türk Anonim Su Şirketi'nin İstanbul Sular İdaresi'ne Bağlanması • 223

SONUÇ • 231

EKLER

I. Tablolar ve Personel Listesi • 237

II. Su Pusulası, Faturası ve Abonelik Sözleşmesi • 251

III. Belgeler ve Hisse Senedleri • 269

IV. Harita ve Resimler • 285

KAYNAKÇA • 305

DİZİN • 315